

DECIZIA nr. 794 din 3 decembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 169 din 2 martie 2020](#)

Data intrării în vigoare 02-03-2020

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Irina Loredana Gulie	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 21 alin. \(6\) teza a doua din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Tudor Smarandache în Dosarul nr. 16.136/3/2018 al Tribunalului București - Secția a III-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.178D/2018.
2. La apelul nominal răspunde autorul excepției, reprezentat prin domnul avocat Mihai Maxim din Baroul București, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.
3. Președintele dispune a se face apelul și în Dosarul nr. 2.381D/2018, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași prevederi legale, excepție ridicată de Ionel-Olimpiu Blăjuț în Dosarul nr. 29.857/3 /2017 al Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.
4. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, în acest dosar, partea Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor a depus note scrise prin care solicită respingerea excepției ca neîntemeiată.
5. Având în vedere obiectul excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele anterior menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea Dosarului nr. 2.381D/2018 la Dosarul nr. 1.178D/2018. Reprezentantul autorului excepției prezent în Dosarul nr. 1.178D/2018 nu se opune conexării dosarelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu măsura conexării. Curtea, în temeiul dispozițiilor [art. 53 alin. \(5\) din Legea nr. 47/1992](#) privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea Dosarului nr. 2.381D/2018 la Dosarul nr. 1.178 D/2018, care este primul înregistrat.
6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului prezent al autorului excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia. În acest sens arată că sintagma „în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia”, cuprinsă în [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#), poate fi neconstituțională, în funcție de interpretarea care i se poate da. Astfel, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, statul poate interveni în procesul de restituire a imobilelor naționalizate, însă cu respectarea principiului justului echilibru și al proporționalității măsurii, în caz contrar fiind încălcate dispozițiile [art. 44 din Constituție](#). Având în vedere că, până în anul 2013, despăgubirile cuvenite pentru imobilele preluate abuziv au fost calculate luând în considerare categoria de folosință a imobilului de la data intrării în vigoare a legii reparatorii respective, introducerea sintagmei criticate în [Legea nr. 165/2013](#), care se referă la categoria de folosință a imobilului de la data preluării, este neconstituțională, dat fiind faptul că, prin raportare la acest moment, se reduce foarte mult despăgubirea cuvenită. De asemenea, se mai susține că prevederea legală criticată nu este clară, deoarece nu se înțelege ce înseamnă „categorie de folosință”, respectiv dacă se referă la teren situat în intravilan sau extravilan. În acest mod este încălcat și principiul separației puterilor în stat, dat fiind faptul că, în foarte multe cazuri, în procedura administrativă a procesului de restituire intervin și instanțele de judecată, respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, care stabilește legea aplicabilă procesului de restituire. Or, prin intrarea în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#), care stabilește un alt regim juridic aplicabil cauzei, se încalcă autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești pronunțate în cauză.
7. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca neîntemeiată, invocând jurisprudența Curții Constituționale în această materie, respectiv [Decizia nr. 169 din 26 martie 2019](#).

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

8. Prin Sentința civilă nr. 1.398 din 13 iulie 2018 și prin Încheierea din 22 noiembrie 2018, Tribunalul București - Secția a III-a civilă și Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor [art. 21 alin. \(6\) teza a doua din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România și, respectiv, ale [art. 1 pct. 3⁴ din Legea nr. 111/2017](#) privind aprobarea [Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2016](#) pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul [Acordului de împrumut](#) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin [Legea nr. 205/2006](#), precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative. Excepțiile au fost invocate de Tudor Smarandache și de Ionel-Olimpiu Blăjuț în cauze având ca obiect soluționarea contestațiilor formulate împotriva unor decizii de compensare emise de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor.

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate în Dosarul nr. 1.178D/2018 se arată, în esență, că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor [art. 44 din Constituție](#) referitoare la dreptul de proprietate privată, deoarece stabilesc suma acordată în compensare prin raportare la caracteristicile tehnice și la categoria de folosință a imobilului de la data preluării abuzive. În speță, terenul revendicat era încadrat în categoria terenurilor extravilane, la data preluării abuzive, ulterior fiind încadrat în categoria terenurilor intravilane. În acest sens se susține că nu sunt îndeplinite cerințele instituite în jurisprudența Curții Constituționale pentru a putea fi stabilite despăgubiri mai mici decât valoarea imobilului, respectiv măsura să fie adecvată, să urmărească un scop legitim și să mențină un just echilibru între interesul general și protecția proprietății private a individului.

10. În Dosarul nr. 2.381D/2018 se arată, în esență, că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale referitoare la egalitatea nivelului de protecție a titularilor dreptului de proprietate și la egalitatea în drepturi a cetățenilor, prin faptul că introduc o altă modalitate de calcul al măsurilor compensatorii care se acordă pentru imobilele preluate abuziv care nu mai pot fi restituite în natură. În acest sens arată că [Legea nr. 165/2013](#) a instituit măsura restituirii în natură a bunurilor preluate abuziv și doar în subsidiar acordarea de măsuri compensatorii, despăgubirile fiind calculate potrivit prevederilor [art. 21 alin. \(6\)](#) din acest act normativ. După intrarea în vigoare a [Legii nr. 111/2017](#), modalitatea de calcul al despăgubirilor a fost modificată în sensul că sunt luate în considerare caracteristicile tehnice ale imobilului și categoria sa de folosință. Or, se arată că aplicarea acestui criteriu la evaluarea întinderii drepturilor persoanelor îndreptățite are drept consecință o scădere severă a valorii despăgubirilor acordate, dat fiind faptul că atât caracteristicile tehnice, cât și categoria de folosință ale imobilelor în cauză, existente la data preluării, nu mai corespund situației actuale a imobilelor. Prin urmare, se susține că textul de lege criticat are un profund caracter discriminatoriu, în raport cu faptul că se aplică unor categorii diferite de persoane îndreptățite. Se mai arată că persoanele care sunt îndreptățite la restituirea imobilelor în natură, potrivit [art. 1 alin. \(1\) din Legea nr. 165/2013](#), sunt favorizate față de cele îndreptățite la măsuri reparatorii, potrivit [art. 1 alin. \(2\)](#) din același act normativ.

11. Se mai susține că prevederile legale criticate contravin și principiului constituțional al neretroactivității legii civile, invocând în acest sens jurisprudența în materie a Curții Constituționale, precum și pe cea a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la principiul preeminenței dreptului, dreptul la instanță, prevăzut de [art. 6 paragraful 1 din Convenția](#) pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De asemenea, se invocă încălcarea principiului constituțional al legalității, cu invocarea jurisprudenței Curții Constituționale în materie, precum și a prevederilor [Legii nr. 24/2000](#) privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu motivarea că prevederile legale criticate, care conduc la înjumătățirea despăgubirilor acordate, deși acestea sunt acordate „în echivalent”, vin în contradicție cu întregul sistem al legislației românești.

12. Tribunalul București - Secția a III-a civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale pronunțată în legătură cu textele de lege criticate.

13. Curtea de Apel București - Secția a IV-a civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens apreciază că prevederile legale criticate nu introduc o discriminare în modalitatea de evaluare a despăgubirilor, ci, dimpotrivă, sunt în acord cu scopul [Legii nr. 165/2013](#), și anume acela de asigurare a unei echivalențe valorice pentru bunurile preluate abuziv, în starea avută la momentul preluării abuzive. Se apreciază că soluția legislativă este, în esență, aceeași cu cea existentă anterior modificării prin [Legea nr. 111/2017](#), iar intenția legiuitorului a fost aceea de a clarifica textul actului normativ, astfel încât persoana îndreptățită la măsura reparatorie a compensării prin puncte să obțină o despăgubire care să corespundă imobilului ce nu mai poate fi restituit în natură. Se mai apreciază că textul de lege criticat nu se aplică retroactiv, câtă vreme reglementarea este aceeași, fiind vorba despre o prevedere expresă a unui aspect deja legiferat.

14. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

15. Avocatul Poporului apreciază că prevederile legale criticate sunt constituționale, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în această materie.

16. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992, republicată](#), reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. d\)](#) din Constituție, precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate, în Dosarul nr. 1.178D/2018, potrivit actului de sesizare, îl reprezintă prevederile [art. 21 alin. \(6\) teza a doua din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013. Potrivit motivării excepției de neconstituționalitate, în realitate aceasta se referă la întregul conținut al [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#).

19. În Dosarul nr. 2.381D/2018, obiectul excepției de neconstituționalitate, potrivit încheierii de sesizare, îl reprezintă prevederile [art. 1 pct. 3⁴ din Legea nr. 111/2017](#) privind aprobarea [Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2016](#) pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul [Acordului de împrumut](#) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin [Legea nr. 205/2006](#), precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 399 din 26 mai 2017, în realitate [articolul unic pct. 4](#), teza referitoare la introducerea [pct. 3⁴ din Legea nr. 111/2017](#).

20. Potrivit [art. 62 din Legea nr. 24/2000](#) privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta, astfel încât, și în acest dosar, Curtea urmează să rețină, ca obiect al excepției de neconstituționalitate, prevederile [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, astfel cum au fost modificate prin prevederile [articolului unic pct. 4](#) teza referitoare la introducerea [pct. 3⁴ din Legea nr. 111/2017](#). Prevederile legale criticate au următorul cuprins: „(6) Evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, și se exprimă în puncte. Un punct are valoarea de un leu.”

21. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din [Constituție cuprinse în art. 1 alin. \(4\)](#) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat și [alin. \(5\)](#) referitor la principiul legalității, [art. 15 alin. \(2\)](#) referitor la neretroactivitatea legii civile, [art. 16 alin. \(1\)](#) privind egalitatea în drepturi, [art. 21 alin. \(3\)](#) referitor la dreptul la un proces echitabil, [art. 44](#) - Dreptul de proprietate privată, [art. 124](#) - Înfăptuirea justiției, [art. 126 alin. \(1\)](#) referitor la instanțele judecătorești și [art. 129](#) - Folosirea căilor de atac.

22. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#) sunt criticate, în esență, din perspectiva faptului că evaluarea imobilului ce constituie obiect al deciziei de compensare se face prin aplicarea grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#), în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, iar modalitatea de evaluare nu corespunde unei despăgubiri reale, corespunzătoare valorii de piață a imobilului preluat abuziv.

23. Curtea reține că s-a pronunțat în mod constant în privința constituționalității dispozițiilor din [Legea nr. 165/2013](#), care instituie, pentru evaluarea imobilului ce constituie obiectul deciziei de compensare, metoda aplicării grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a legii, jurisprudență care își menține valabilitatea și în prezenta cauză. Astfel, prin [Decizia nr. 269 din 7 mai 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, paragraful 42, Curtea Constituțională, observând expunerea de motive a [Legii nr. 165/2013](#), a arătat că

acordarea de măsuri compensatorii pentru un imobil imposibil de restituit în natură, prin aplicarea, la evaluarea acestuia, a grilei notariale valabile la data intrării în vigoare a [Legii nr. 165/2013](#), așa cum dispune [art. 21 alin. \(6\)](#) din aceasta, reprezintă modalitatea prin care legiuitorul a înțeles să transpună în legislația națională exigențele și recomandările exprimate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa în materia restituirii proprietăților. Astfel, [Legea nr. 165/2013](#) a fost adoptată de legiuitor ca urmare a pronunțării de către instanța europeană a [Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010](#) în Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României, prin care au fost reținute în sarcina statului român obligația implementării unor proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, precum și obligația adoptării unor reguli de procedură clare și simplificate, care să acorde sistemului de despăgubiri o previzibilitate sporită. Curtea Constituțională a mai reținut, de asemenea, că prin hotărârea-pilot menționată a fost lăsată însă statului român o largă marjă de apreciere în privința mijloacelor prin care să îndeplinească obligațiile juridice impuse și să garanteze respectarea drepturilor patrimoniale sau să reglementeze raporturile de proprietate avute în vedere.

24. Totodată, Curtea Constituțională a remarcat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin care aceasta a reamintit că imperative de interes general pot pleda pentru o despăgubire inferioară valorii reale de pe piață a bunului, cu condiția ca suma plătită să se raporteze în mod rezonabil la valoarea bunului [Hotărârea din 21 februarie 1986, pronunțată în Cauza James și alții împotriva Regatului Unit, paragraful 54, Hotărârea din 8 iulie 1986, pronunțată în Cauza Lithgow și alții împotriva Regatului Unit, paragraful 120, sau Hotărârea din 29 martie 2006, pronunțată în Cauza Scordino împotriva Italiei (nr. 1), paragraful 95 și următoarele].

25. Invocând jurisprudența sa anterioară în legătură cu procedura specială de acordare a despăgubirilor pentru imobilele preluate în mod abuziv, Curtea a mai reținut că modul de reparare a injustițiilor și abuzurilor din legislația trecută ține de opțiunea exclusivă a legiuitorului, iar prevederile de lege criticate nu contravin dispozițiilor [art. 44 din Constituție](#) referitoare la dreptul de proprietate privată, ci, dimpotrivă, sunt în acord cu cele ale [art. 44 alin. \(1\) teza a doua din Constituție](#), potrivit cărora conținutul și limitele dreptului de proprietate sunt stabilite de lege.

26. Tot astfel, prin Hotărârea din 29 aprilie 2014, pronunțată în Cauza Preda și alții împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat - având în vedere marja de apreciere a statului român și garanțiile instituite prin [Legea nr. 165/2013](#), și anume regulile de procedură clare și previzibile, însoțite de termene constrângătoare și de un control judecătoresc efectiv - că legea menționată oferă, în principiu, un cadru accesibil și efectiv pentru remedierea criticilor referitoare la atingerile aduse dreptului la respectarea bunurilor în sensul [art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția](#) pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, rezultate în urma aplicării legilor de restituire (paragraful 129). În aceeași cauză, instanța de contencios al drepturilor omului a statuat (paragraful 128), de asemenea, că măsurile de amenajare a plății creanțelor datorate de stat în virtutea deciziilor judecătorești definitive, cum ar fi eşalonarea plății acestora, măsuri luate pentru apărarea echilibrului bugetar între cheltuielile și încasările publice, urmăreau un scop de utilitate publică și realizarea unui just echilibru între diferitele interese aflate în joc, prin respectarea mecanismului existent și prin grija pe care autoritățile au demonstrat-o în executarea acestuia (a se vedea în acest sens și [Decizia nr. 174 din 29 martie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 374 din 16 mai 2016).

27. Mai mult, așa cum a reținut Curtea prin [Decizia nr. 618 din 4 noiembrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 28 ianuarie 2015, paragraful 24, prin [Legea nr. 165/2013](#), deși printre exemplele oferite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cuprinsul [Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010](#), care să conducă la eficientizarea mecanismului intern de restituire a proprietăților, se numără și plafonarea despăgubirilor (paragraful 235), statul român a optat însă, în cadrul marjei de apreciere de care dispune, să acorde integral despăgubiri, modificând însă doar sistemul de referință al evaluării. Or, dacă această modificare legislativă generează, în concret, o diminuare a valorii totale a despăgubirilor obținute de către persoanele îndreptățite, aceasta este o măsură proporțională cu scopul legitim urmărit (constând în menținerea echilibrului bugetar), putând avea, sub aspectul consecințelor produse, valențele unei plafonări. Prin decizia menționată, Curtea a subliniat că această măsură nu este de natură să afecteze dreptul de proprietate în substanța sa, deoarece nu îi pune în pericol existența și efectele juridice, ci doar intervine asupra cuantumului bănesc obținut prin valorificarea dreptului de proprietate, în limitele permise de [art. 44 din Constituție](#).

28. Cele statuate în deciziile menționate își mențin valabilitatea și în prezenta cauză, care are ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași prevederi legale, respectiv prevederile [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#), astfel cum au fost modificate prin [articolul unic pct. 4 din Legea nr. 111/2017](#), având în vedere că soluția legislativă este, în esență, aceeași cu cea existentă înaintea modificării.

29. În ceea ce privește susținerile referitoare la încălcarea principiului neretroactivității legii civile, dat fiind faptul că, la data sesizării instanței de judecată, textul de lege criticat nu prevedea în mod expres că evaluarea imobilului ce face obiectul deciziei de compensare se face în considerarea caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării acestuia, însă pe parcursul soluționării cauzei textul de lege criticat a fost modificat prin [art. I pct. 4 din Legea nr. 111/2017](#), Curtea reține că acestea nu sunt întemeiate.

30. În acord cu jurisprudența sa constantă, Curtea reține că o lege nu este retroactivă atunci când suprimă producerea în viitor a efectelor unei situații juridice constituite sub imperiul legii vechi, pentru că în aceste cazuri

legea nouă nu face altceva decât să refuze supraviețuirea legii vechi și să reglementeze modul de acțiune în timpul următor intrării ei în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare (a se vedea, de exemplu, [deciziile nr. 330 din 27 noiembrie 2001](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 28 ianuarie 2002, [nr. 458 din 2 decembrie 2003](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 13 ianuarie 2004, sau [nr. 294 din 6 iulie 2004](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 29 septembrie 2004). Astfel, în prezenta cauză nu poate fi vorba de retroactivitatea [Legii nr. 165/2013](#), din moment ce situația juridică se află în curs de constituire, în sensul de a fi stabilit în concret quantumul despăgubirilor convenite în temeiul legilor reparatorii, în concordanță cu principiul *tempus regit actum* și al aplicării imediate a legii noi.

31. În motivarea prezentei excepții de neconstituționalitate se mai susține și încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi, arătându-se că textul de lege criticat instituie o discriminare între două categorii de persoane care au aceleași drepturi, respectiv persoanele îndreptățite la restituire și care beneficiază de măsuri reparatorii, fie în natură, fie prin echivalent, prin aplicarea unui tratament juridic diferit, respectiv o modalitate diferită de calcul al despăgubirilor.

32. În legătură cu aceste susțineri Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat că aplicarea unui regim juridic temporal diferit nu poate crea o stare de discriminare între diverse persoane, în funcție de actul normativ incident fiecăreia: „Faptul că, prin jocul unor prevederi legale, anumite persoane pot ajunge în situații defavorabile, apreciate subiectiv, prin prisma propriilor lor interese, ca defavorabile, nu reprezintă o discriminare care să afecteze constituționalitatea textelor respective” ([Decizia nr. 44 din 24 aprilie 1996](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996). Altfel spus, raportat la prezenta cauză, inegalitatea de tratament juridic nu reprezintă un viciu de constituționalitate, fiind rezultatul unor regimuri juridice diferite, aplicate succesiv în timp, incidente în virtutea aceluiași principiu mai sus amintit, respectiv *tempus regit actum* (a se vedea în acest sens și [Decizia nr. 662 din 15 octombrie 2015](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 885 din 26 noiembrie 2015, paragraful 19).

33. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea a arătat că respectarea principiului egalității în drepturi, stabilit prin prevederile [art. 16 alin. \(1\) din Legea fundamentală](#), presupune luarea în considerare a tratamentului pe care legea îl prevede față de cei cărora li se aplică, în decursul perioadei în care reglementările sale sunt în vigoare, iar nu în raport cu efectele produse prin reglementările legale anterioare (a se vedea în acest sens [deciziile nr. 20 din 2 februarie 2000](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000, [nr. 820 din 9 noiembrie 2006](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, și [nr. 1.541 din 25 noiembrie 2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 13 ianuarie 2011).

34. Prin urmare, având în vedere că soluția legislativă este, în esență, aceeași cu cea existentă înaintea modificării textului de lege criticat prin [Legea nr. 111/2017](#), Curtea reține, în prezenta cauză, aplicabilitatea jurisprudenței anterioare, pronunțate în legătură cu acest text de lege. În ceea ce privește precizarea, prin modificarea adusă textului de lege criticat, în sensul că evaluarea imobilului se face în considerarea „caracteristicilor tehnice ale imobilului și a categoriei de folosință la data preluării”, reținem că aceste sintagme nu au caracter novator, fiind în acord cu scopul inițial al legiuitorului, care a urmărit introducerea, prin noul act normativ, a unui sistem unitar și previzibil de evaluare a imobilelor, care să se raporteze la valoarea bunurilor preluate în mod abuziv, raportare care nu se poate realiza în mod rezonabil altfel decât prin luarea în considerare a caracteristicilor bunurilor de la momentul preluării abuzive de către stat.

35. Astfel, având în vedere că cele reținute prin deciziile la care s-a făcut referire mai sus își mențin valabilitatea, *mutatis mutandis*, și în prezenta cauză, excepția de neconstituționalitate urmează să fie respinsă ca neîntemeiată.

36. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Tudor Smarandache în Dosarul nr. 16.136/3/2018 al Tribunalului București - Secția a III-a civilă și de Ionel-Olimpiu Blăjuț în Dosarul nr. 29.857/3/2017 al Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă și constată că dispozițiile [art. 21 alin. \(6\) din Legea nr. 165/2013](#) privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București - Secția a III-a civilă și Curții de Apel București - Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,

Irina Loredana Gulie